

Alg 1175 1

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i o działalności krajowych nauczycieli wędrownych za rok 1908/9.

Wysoki Sejmie!

W roku 1908 istniały dwie szkoły zimowe rolnicze a to w Lubczy w powiecie Pilzneńskim, kierowana przez nauczyciela Mieleckiego i w Tęgoborzu, powiatu Nowosądeckiego, kierowana przez nauczyciela Sittauera. Szkoła w Lubczy, jakkolwiek miała dostateczną frekwencyę i jakkolwiek nauczyciel jej jako doświadczony agronom uczył dobrze, zyskał sobie zaufanie okolicznej ludności przez wykłady i pouczenia, — musiała być przeniesioną z Lubczy, gdyż właściciel domu, w którym była szkoła i mieszkanie nauczyciela, nie chciał go nadal oddawać na użytek szkoły. Postanowionem tedy zostało przeniesienie tej szkoły do Siedlisk koło Brzostka w tym samym powiecie, gdzie ofiarowanem zostało pomieszczenie szkoły. Pomieszczenie to okazało się jednak zbyt niekorzystnem, jak skonstatował wysłany w tym celu radca Dr. Szyszylowicz a nadto okazało się, że było ono zapewnionem tylko na czas krótki.

Na pomieszczenie szkoły w Dulezówce proponowane przez Wydział powiatowy Pilzneński, — Wydział krajowy nie mógł się zgodzić raz z powodu wysokich kosztów adaptacji a powtóre dlatego, że Wydział powiatowy życzył sobie mieć kierownikiem szkoły wskazaną przez siebie osobistość. Wobec tego Wydział krajowy szkołę tą na razie zwinął a nauczyciela przeniósł do szkoły rolniczej w Suchodole pod Krosnem, polecając mu pełnić funkcyę nauczyciela wędrownego na powiat Krośnieński pod nadzorem dyrektora tej szkoły.

Szkoła w Tęgoborzu powiatu Nowosądeckiego przeniesiona z Niewiarowa, wykazywała bardzo małą frekwencyę bo tylko 6 uczniów, których rodzice mają 2—3 morgi a nawet tylko pół morga.

Ludność miejscowa posiada grunta bardzo szczupłe tak, że raczej uprawa ogrodowa byłaby tu wskazaną. Pomieszczenie szkoły jest niekorzystne ze względu na wilgoć i brak pola lub ogrodu dla doświadczeń i użytku kierownika.

Nauczyciel szkoły w Tęgoborzu zajmował się przeważnie nauką wędrowną w obrębie powiatu Nowosądeckiego w porozumieniu z tamtejszem towarzystwem rolniczem okręgowem.

Komisya przyszła do przekonania, że Wydział krajowy powinien skorzystać z dobrych chęci i pewnej ofiarności Wydziału powiatowego Pilzneńskiego i wskrzesić w tym powiecie szkołę zimową, dając do pomieszczenia jej w Dulczówce, skoro obecnie Wydział powiatowy nie stawia żadnych warunków co do osoby nauczyciela, a możebnem będzie zredukować nieco koszta adaptacji.

Co się tyczy szkoły w Tęgoborzu, należy ją przenieść do innej miejscowości.

Obecny na posiedzeniu Komisji szef Departamentu III. Wydziału krajowego oświadczył, że spodziewa się, iż przeniesienie szkoły zimowej do Dulczówki będzie mogło nastąpić w bliskim czasie. Co do szkoły zimowej w Tęgoborzu, której umieszczenie nastąpiło na życzenie i zalecenie Nowosądeckiego Towarzystwa rolniczego okręgowego i tamtejszego Wydziału powiatowego, oznajmił szef Departamentu III. że obecny prezes tego Towarzystwa po zbadaniu stosunków na miejscu oświadczył się za przeniesieniem tej szkoły do innej miejscowości w powiecie Nowosądeckim i obiecał przedłożyć w tej mierze umotywowaną propozycję w porozumieniu z Zarządem powiatowym Kółek rolniczych. Zarazem oświadczył szef Departamentu III., że Wydział krajowy na podstawie dotychczasowych doświadczeń i wyników konferencji w sprawie rozszerzenia wiedzy rolniczej wśród włościan, uważa za potrzebne położyć główny nacisk na szerzenie wiadomości z dziedziny rolnictwa i chowu inwentarza pomiędzy dorosłymi, już gospodarującymi włościanami, przez stosowne powtarzane w tych samych miejscach pouczenia połączone z dyskusją, w której uczestnicy stawialiby pytania i otrzymywali odpowiedzi od prelegenta.

Jako przykład i wzór należytej działalności tego rodzaju uważa szef departamentu III. działalność instruktora powiatowego na powiat grodecki pana Benedykta Wygody, który pracą około urzędu kilkunastu pól doświadczalnych w gminach tego powiatu, a obecnie pouczeniami i dyskusją dobrze kierowaną potrafił wzbudzić u włościan nader żywy udział i powszechne zainteresowanie.

Wydział krajowy zamierza w Gródku pod kierownictwem wymienionego instruktora powiatowego rolnictwa, który włada wybornie obydwoma językami krajowymi, urządzać kursa dla kandydatów na wędrownych nauczycieli rolnictwa lub instruktorów powiatowych rolnictwa i dać im w tych kursach sposobność wykształcenia się praktycznie i wypróbowania swego uzdolnienia.

W szczególności wysyłani będą na takie kursa słuchacze ukończeni z akademii Dublańskiej (lub pozostający na ostatnim roku studyów) i ze studyum rolniczego w Krakowie, którzy zechcą poświęcić się temu zawodowi.

Sprawozdanie instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa pp. Witolda Traczewskiego i Dra Stanisława Golińskiego Komisya przyjmuje do wiadomości.

Komisya gospodarstwa krajowego na podstawie powyższych wywodów wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i działalności nauczycieli wędrownych.
2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wziął pod rozwagę zwinięcie szkoły rolniczej zimowej w Tęgoborzu i założenie takowej w miejscowości odpowiedniej tak co do umiejscowienia, jakoteż faktycznych potrzeb ludności.
3. Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycję Wydziału powiatowego w Pilźnie l. 3924. w sprawie umieszczenia zimowej szkoły rolniczej w Dulczówce pod Pilznem.

Przewodniczący :
Brykczyński.

Sprawozdawca :
Kurowiec.